Litteratur

Gertsson, C.-A. 1979. Stinkflyn (Hemiptera-Heteroptera) i jordgubbsodlingar. – Växtskyddsnotiser. 43: 81–86.

Hellqvist, H. & Pettersson, J. 1972. Stinkflyn och bladlöss på svarta vinbär. – Växtskyddsnotiser. 36: 11–18.

Southgate, B. J. 1954. Notes on the feeding habits of Scolopostethus affinis (Schill.) (Hem. Lygaeidae). – Ent. Mon. Mag. 90: 192.

Sørum, O. & Taksdal, G. 1970. Teger som årsak til knartbaer i jordbaer. – Gartneryrket 67: 436–444.

Taksdal, G. & Sørum, O. 1971. Capsids (Heteroptera, Miridae) in strawberries and their influence on fruit malformation. – J. hort. Sci. 46: 43–50.

Taksdal, G. 1971. Reduction of strawberry fruit malformation by chemical control of Plagiognathus arbustorum (Fabr.) (Heteroptera, Miridae). – J. hort. Sci. 46: 51–54.

Recension

Matthews, R. W. & Matthews, J. R. 1978. *Insect behavior*. John Wiley: Chichester, U.K. & New York, 507 sid. Pris: £15.85.

En stor lucka inom den entomologiska litteraturen har fyllts genom makarna Matthews nyutkomna, utomordentligt värdefulla verk om insekternas beteende. Det är den första omfattande översikten av grundläggande fakta inom detta område. I facktidskrifter har publicerats ett överväldigande stort antal artiklar i ämnet. De båda författarna har åstadkommit en mycket bra översikt med stor bredd. Boken får dessutom ett speciellt djup genom de 20 'case-studies' bland vilka kan nämnas redogörelser för kemisk kommunikation hos silkesfjärilen, visuell kommunikation hos silverstreckade pärlemorfjärilen, akustisk kommunikation hos gula febernmyggan och syrsors aggressiva beteende. Dessa 20 redogörelser är utmärkta exempel på försöksmetodik inom entomologisk etologi och visar, att fältförsök oftast är nödvändiga för att man skall kunna förstå resultaten från många laboratorie-experiment.

I det inledande kapitlet varnar författarna för att ge insekterna mänskliga karaktärer (antropomorfism). Beteendets genetik behandlas tyvärr summariskt på sex sidor. Det betonas, att få forskare noggrant kontrollerar 'kvalitén' på sina laboratorie-odlade insekter. Selektionstrycket för specifika beteenden är sannolikt mycket olikartat mellan olika laboratorie-populationer, vilket kan förklara de beteendeskillnader, som ofta kännetecknar olika kolonier av samma art.

I tre kapitel redogörs för nervösa och hormonella mekanismer, lokomotion, orienterings- och spridningsmekanismer samt temperaturreglering och näringssökande.

De avslutande sex kapitlen eller 3/5 av boken behandlar insekten såsom kommunicerande varelse. Vardera ett kapitel om respektive kemisk, visuell och mekanokommunikation utgör kärnan i boken och leder till tre avslutande kapitel om försvars-, fortplantnings- och sociala beteenden.

Mycket värdefulla är de hänvisningar till nyare översiktsartiklar och grundläggande arbeten, som finns inom de olika ämnessektionerna. Boken är synnerligen pedagogiskt upplagd. En sammanfattning avslutar varje kapitel. Den innehåller 214 illustrationer, dvs nästan en på varannan sida, vilket gör boken mycket lättläst. Det bör påpekas, att inte enbart insekter behandlas utan även spindeldjurs beteende beskrivs i viss mån.

Den negativa kritiken av boken bör bli kortfattad. Naturligtvis finner man enstaka tryckfel i texten. Tyvärr är den tekniska kvalitén på vissa av illustrationerna undermålig. Våglängder torde bättre anges i SI-enheter, dvs i nanometer (nm) snarare än i mμ. Inseminering definieras på sid. 361 som 'the meeting of sperm and eggs inside the female's body'. Denna definition bör i stället ges åt termen inre befruktning (internal fertilization), medan inseminering bör definieras som överförande av semen från hanen in i honan.

Boken kommer länge att vara av mycket stort värde för entomologer och zoologer liksom för många andra kategorier av biologer inklusive beteendevetare och medicinska forskare. Självklart bör den vara obligatorisk kurslitteratur för entomologi- och etologi-studerande vid universitet och fackhögskolor. Genom sin pedagogiska uppläggning och sitt rikhaltiga illustrationsmaterial bör åtskilliga yngre amatörentomologer som är vana att läsa engelsk facktext få stor behållning av boken.

Thomas Jaenson